

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávací analýza

4/2026

Oblasť: NR SR, politické systémy, voľby

Postupy v parlamentoch pri prijímaní a evidencii darov

Helena Latáková

Bratislava
marec 2026

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Všetky materiály Parlamentného inštitútu nájdete na:

<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky

pi@nrsr.sk

www.nrsr.sk

parlamentny_institut

Postupy v parlamentoch pri prijímaní a evidencii darov

Anotácia

Predkladaná analýza sa zameriava na reguláciu, evidenciu a správu darov určených pre poslancov v rámci európskeho politického priestoru. Popisuje praktické postupy pri prijímaní darov, stanovené finančné limity, procesy registrácie, lehoty na nahlásenie darov a fungovanie registrov darov. Súčasťou materiálu je aj prehľad disciplinárnych, finančných a trestnoprávných sankcií za porušenie pravidiel a informácie o konkrétnej praxi vo vybraných štátoch.

Klíčové slová

parlament, poslanec, dar, regulácia, evidencia, register darov, finančný limit, etický kódex, konflikt záujmov

Procedures in Parliaments for the Acceptance and Recording of Gifts

Annotation

The analysis focuses on the regulation, recording, and management of gifts intended for Members of Parliament within the European political space. It provides a description of practical procedures for receiving gifts, established financial limits, registration processes, reporting deadlines, and the operation of gift registers. The document also includes an overview of disciplinary, financial, and criminal sanctions for non-compliance and information on specific practices in selected states.

Keywords

parliament, member of parliament, gift, regulation, recording, gift register, financial limit, code of ethics, conflict of interest

Vypracoval/a: JUDr. Helena Latáková, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: Mgr. Natália Švecová, riaditeľka odboru Parlamentný inštitút

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod.....	5
2. Regulácia - všeobecné a osobitné pravidlá	5
2.1 Model univerzálnej regulácie	5
2.2 Model parlamentnej autonómie	5
2.3 Kombinovaný model.....	6
2.4 Typy predpisov.....	6
3. Postupy pri prijímaní a evidencii darov.....	7
3.1 Finančné limity pre dary.....	7
3.2 Register darov	9
3.3 Sankcie za porušenie	10
4. Poznámky k vybraným štátom EÚ.....	11
4.1 Belgicko	11
4.2 Bulharsko	11
4.3 Cyprus	12
4.4 Česko	12
4.5 Dánsko.....	13
4.6 Estónsko.....	13
4.7 Fínsko	13
4.8 Francúzsko	14
4.9 Grécko	16
4.10 Holandsko	16
4.11 Chorvátsko	17
4.12 Litva.....	18
4.13 Lotyšsko	19
4.14 Luxembursko	20
4.15 Maďarsko	20
4.16 Nemecko.....	21
4.17 Poľsko	22
4.18 Portugalsko.....	22
4.19 Rakúsko	23
4.20 Rumunsko	23
4.21 Slovinsko	24
4.22 Španielsko	25
4.23 Švédsko	26
5. Zhrnutie spoločných ukazovateľov	27
6. Zdroje	28

1. Úvod

Predkladaná analýza sa venuje zhodnoteniu regulácie, evidencii a správe darov určených pre poslancov v rámci európskeho politického priestoru. Analýza vychádza z dát poskytnutých v rámci siete Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu¹ a zameriava sa na normatívny rámec vybraných štátov a ich parlamentov, finančné limity, evidenciu ako aj zodpovednosť poslancov za dodržiavanie povinností pri prijímaní a poskytovaní darov.

2. Regulácia – všeobecné a osobitné pravidlá

Reguláciu darov verejných funkcionárov v európskom priestore charakterizujú predovšetkým dva osobitné modely a jeden kombinovaný.

2.1 Model univerzálnej regulácie

Ide o model, kde platí jednotný predpis týkajúci sa všetkých verejných funkcionárov vrátane poslancov. Je typický pre štáty ako **Chorvátsko** (zákon o prevencii konfliktu záujmov), **Lotyšsko** (zákon o predchádzaní konfliktu záujmov), **Rakúsko** (všeobecné pravidlá o predchádzaní korupcie, najmä trestný zákon), **Slovinsko** (zákon o integrite a prevencii korupcie).

Do tohto modelu potom možno zaradiť tiež štáty s minimálnou úpravou v parlamentných dokumentoch, ako napr. **Česko** (zákon o konflikte záujmov dopĺňa Etický kódex poslanca), prípadne s dopĺňujúcimi predpismi aj na pôde parlamentu obsahujúcimi skôr procedurálnu problematiku, napr. **Litva** (nariadenie vedúceho kancelárie vzťahujúce sa na postupy pri prijímaní darov) či Lotyšsko (nariadenie o účtovaní, hodnotení, uchovávaní a odkupovaní darov darovaných parlamentu).

2.2 Model parlamentnej autonómie

Niektoré štáty upravujú povinnosti v rokovacích poriadkoch parlamentov, alebo si parlamenty vytvorili vlastné etické kódexy, prípadne prijali vnútorné pravidlá, ktoré sú určené len pre poslancov. Tento model je typický pre:

- **Belgicko** – Poslanecká snemovňa (etický kódex poslancov),
- **Bulharsko** (ustanovenie rokovacieho poriadku dopĺňajú interné pravidlá pre darčkové predmety, ktoré schvaľuje predseda parlamentu),
- **Dánsko** (pravidlá týkajúce sa registrácie zamestnaní a finančných záujmov poslancov dánskeho parlamentu),
- **Estónsko** (etický kódex a ďalšie dokumenty),

¹ ECPRD požiadavka č. 5910: Dary a pohostinnosť pre členov parlamentu. Dostupné v internej databáze po prihlásení: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/962248>

- **Fínsko** (usmernenia rady predsedu parlamentu o súkromných záujmoch poslancov a iných praktikách),
- **Francúzsko** (pravidlá sú rozdelené medzi rokovací poriadok a etický kódex),
- **Grécko** (etický kódex),
- **Luxembursko** (etický kódex),
- **Maďarsko** (zákon o Národnom zhromaždení dopĺňajú pokyny predsedu parlamentu a nariadenia generálneho riaditeľa),
- **Španielsko** (spoločný etický kódex pre obe komory parlamentu),
- **Švédsko** (zákon o registrácii darov prijatých poslancami dopĺňa kódex správania).

2.3 Kombinovaný model

V **Nemecku** je táto téma riešená kombináciou zákona o poslancoch a zákona o politických stranách. V **Portugalsku** sa rozhodli riešiť problematiku darov zákonom o režime upravujúcom výkon funkcií politických funkcionárov spolu s etickým kódexom a orientačnými kritériami pre dary a pohostinnosť prijatými poslancami. **Rumunsko** spája všeobecný zákon o majetkových priznaniach, špeciálny zákon o protokolárnych daroch a kódex správania poslancov a senátorov.

2.4 Typy predpisov

zákony	zákon o konflikte záujmov, o prevencii korupcie alebo o integrite <ul style="list-style-type: none">- Česko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Slovinsko zákon o poslancoch, mandáte alebo rokovací poriadok <ul style="list-style-type: none">- Bulharsko, Francúzsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Švédsko iný – trestný zákon, zákon o politických stranách, o daroch, o majetku <ul style="list-style-type: none">- Nemecko, Rakúsko, Rumunsko
etický kódex poslanca	Belgicko, Cyprus, Česko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Luxembursko, Portugalsko, Rumunsko, Španielsko
interné predpisy parlamentu: odporúčania, usmernenia, iné pravidlá	Bulharsko, Dánsko, Fínsko, Maďarsko, Portugalsko

3. Postupy pri prijímaní a evidencii darov

Postup pri prijímaní a evidencii darov je založený na finančných limitoch hodnoty daru, časových lehotách na nahlásenie a vedení registrov. Hoci sa konkrétne pravidlá v jednotlivých krajinách líšia, základný princíp je podobný: **dary nízkej hodnoty si poslanci môžu ponechať, zatiaľ čo dary vyššej hodnoty musia nahlásiť alebo odovzdať štátu.**

3.1 Finančné limity pre dary

Väčšina krajín stanovuje presnú sumu, do ktorej sa dar považuje za „symbolický“ alebo „bežný“ a poslanec si ho môže ponechať bez nahlásenia, napríklad:

- **do 50 – 66 EUR:** V **Slovinsku** a **Chorvátsku** je limit pre ponechanie si daru približne 66 EUR (v Slovinsku sa dary nad 50 EUR musia zapisovať do zoznamu).
- **do 150 EUR:** Tento limit je veľmi častý a uplatňuje sa napríklad na **Cypre**, vo **Francúzsku**, v **Luxembursku** či **Španielsku**.
- **vyššie limity:** Vo **Fínsku** a v **Dánsku** je limit stanovený na 400 EUR. V **Maďarsku** je limit naviazaný na plat poslanca (5 % z platu).

Regulácie však rozlišujú limity na prijatie darov, súhrnné ročné limity, limity na nahlásenie/registáciu darov alebo limity na odovzdanie daru. Limity sa určujú všeobecne hodnotou daru alebo mzdy (napr. 5 % z mesačného platu poslanca v Maďarsku, jedna minimálna mesačná mzda v Lotyšsku), prípadne kombináciou (1/20 mesačného platu poslanca pri protokolárnych daroch a pri iných cca 100 EUR ročne v Bulharsku).

V niektorých krajinách (napr. Lotyšsko, Slovinsko) sa za „dary“ v zmysle obmedzení nepovažujú kvety, suveníry, knihy alebo predmety nízkej hodnoty (napr. perá, kalendáre), ak ich hodnota nepresiahne symbolickú sumu.

Krajiny s limitmi do 100 EUR (od najnižšieho)

- **Švédsko:** Dary nad **550 SEK (cca 50 EUR)** sa musia registrovať a po ukončení mandátu pripadajú parlamentu.
- **Chorvátsko:** Poslanec si môže ponechať len dary symbolickej hodnoty do **66 EUR**; dary nad túto sumu sa stávajú majetkom štátu.
- **Poľsko (Sejm a Senát):** Povinnosť nahlásiť dar do registra vzniká, ak jeho hodnota presiahne **380 PLN (cca 90 EUR)**.
- **Slovinsko:** Dar do **50 EUR** sa považuje za dar zanedbateľnej hodnoty a neeviduje sa. Príležitostné dary do **100 EUR** si poslanec môže ponechať, ale ak presiahnu **50 EUR**, musia sa nahlásiť. Dary nad **100 EUR** sa musia odmietnuť.
- **Bulharsko:** Iné ako protokolárne dary nad **200 BGN (cca 100 EUR)** ročne sa musia odovzdať parlamentu.
- **Rakúsko:** Neexistuje presný zákonný limit, ale odporúča sa neprijímať nič nad **100 EUR**, aby sa predišlo trestnoprávnej zodpovednosti.

Krajiny s limitmi okolo 150 EUR

- **Cyprus:** Dary do **150 EUR** sú povolené ako prejav zdvorilosti, ale každý dar nad 50 EUR sa musí písomne nahlásiť.
- **Francúzsko (Senát, Národné zhromaždenie):** Poslanci musia deklarovvať dary, výhody alebo pozvánky, ktorých hodnota presahuje **150 EUR**.
- **Litva:** Poslanci môžu prijať dary v súlade s protokolom do hodnoty **150 EUR**, dary nad túto sumu sú majetkom štátu.
- **Luxembursko:** Dary do **150 EUR** sú povolené, ale musia sa nahlásiť, dary nad 150 EUR od zahraničných inštitúcií sa odovzdávajú parlamentu.
- **Portugalsko:** Dary s odhadovanou hodnotou nad **150 EUR** musia byť do 30 dní predložené na registráciu a tam sa určí, ako sa s nimi naloží.
- **Španielsko:** Maximálna hodnota daru, ktorý si poslanec môže ponechať, je **150 EUR**, dary nad túto sumu prijaté na oficiálnych cestách sa odovzdávajú sekretariátu.

Krajiny s vyššími limitmi (nad 200 EUR) (od najnižšej hodnoty)

- **Grécko:** Za hranicu spochybňujúcu nestrannosť sa považuje suma nad **200 EUR**, dary pod túto sumu sa zapisujú do registra, dary nad túto sumu vyžadujú aj zdôvodnenie prijatia.
- **Rumunsko:** Poslanec si môže ponechať dar pod **200 EUR**, ak je hodnota vyššia, môže si ho nechať len po doplatení rozdielu ceny. Kancelárske potreby do 50 EUR sa nenahlasujú.
- **Fínsko:** Dary nad **400 EUR** prijaté pri oficiálnom zastupovaní sú majetkom parlamentu, ak si ich chce poslanec nechať, musí zaplatiť ich cenu.
- **Česko:** Poslanci priznávajú dary nad **10 000 CZK (cca 400 EUR)** za položku, alebo ak ich súhrnná hodnota za rok presiahne 100 000 CZK.
- **Dánsko:** Dary nad **3 000 DKK (cca 400 EUR)** sa musia registrovať na webovej stránke parlamentu.

Špecifické prípady

- **Belgicko a Estónsko:** Nemajú stanovené presné finančné limity v zákonoch; Belgicko odporúča len dary „symbolickej hodnoty“ s limitom do 150 EUR (ročne 300 EUR) a Estónsko odporúča neprekračovať „bežnú úroveň pohostinnosti“.
- **Holandsko (Snemovňa aj Senát):** Poslanci sú povinní registrovať všetky dary a výhody presahujúce hodnotu 50 EUR.
- **Lotyšsko:** Suveníry a knihy sú povolené, ak ich celková hodnota od jednej osoby za rok nepresiahne jednu minimálnu mesačnú mzdu.
- **Maďarsko:** Poslanci si môžu ponechať dary do hodnoty 5 % svojho platu (v roku 2024 cca 220 EUR). Protokolárne dary nad túto sumu sa odovzdávajú predsedovi parlamentu, ktorý môže povoliť ich odkúpenie.
- **Nemecko (Spolkový snem):** Protokolárne dary nad 200 EUR sa musia nahlásiť a odovzdať (s možnosťou odkúpenia).

Finančné limity na odovzdanie daru:

- **Nad 50 – 66 EUR:** V **Chorvátsku** sa odovzdávajú všetky dary nad 66 EUR, v **Holandsku** nad 50 EUR a vo **Švédsku** nad 550 SEK (cca 50 EUR).
- **Nad 100 – 150 EUR:** V **Slovinsku** sa odovzdávajú dary nad 100 EUR. V **Litve**, **Luxembursku** a **Španielsku** je hranica stanovená na 150 EUR.
- **Nad 200 – 400 EUR:** V **Nemecku** sa odovzdávajú dary nad 200 EUR a v **Rumunsku** dary, ktorých hodnota presiahne 200 EUR (ak si ich poslanec neodkúpi). Vo **Fínsku** sa odovzdávajú dary nad 400 EUR prijaté pri oficiálnom zastupovaní.
- **Podľa platu:** V **Maďarsku** sa odovzdávajú dary presahujúce 5 % z honoráru poslanca (cca 220 EUR).
- **Bez ohľadu na hodnotu:** V **Slovinsku** sa protokolárne dary stávajú majetkom zamestnávateľa (parlamentu) bez ohľadu na ich cenu.

V **Nemecku**, **Rumunsku** alebo **Maďarsku** môže poslanec požiadať o ponechanie si daru, ak do štátnej pokladnice doplatí jeho trhovú hodnotu (alebo rozdiel nad limit).

Parlamentu alebo štátu sa spravidla odovzdávajú tieto kategórie darov:

- **Protokolárne a oficiálne dary:** Dary prijaté počas oficiálnych návštev, diplomatických aktivít alebo pri reprezentovaní parlamentu navonok.
- **Dary adresované inštitúcii:** Predmety darované priamo parlamentu alebo jeho predsedovi v mene inštitúcie.
- **Dary s kultúrnou alebo historickou hodnotou:** Predmety, ktoré majú umelecký, dedičný alebo historický význam pre parlamentnú činnosť.
- **Dary presahujúce finančný limit:** Ak hodnota daru prekročí sumu, ktorú si poslanec môže legálne ponechať, dar sa stáva majetkom štátu alebo parlamentu.

Miesto a orgán zodpovedný za prevzatie daru sa líši podľa vnútornej štruktúry parlamentu:

- **Sekretariáty a správa majetku:** V **Bulharsku** sa dary odovzdávajú riaditeľstvu pre správu majetku, v **Portugalsku** a **Španielsku** generálnemu sekretariátu.
- **Kancelárie predsedov:** V **Nemecku** a **Maďarsku** sa dary odovzdávajú priamo do rúk predsedu parlamentu, v **Poľsku** kancelárii predsedu.
- **Špecializované oddelenia:** Vo **Francúzsku** (Senát) a v **Lotyšsku** je to oddelenie pre medzinárodné vzťahy a protokol.
- **Archívy a múzeá:** V **Rumunsku** sa dary odovzdávajú múzeu parlamentu a v **Holandsku** do parlamentných archívov alebo umeleckých zbierok.

3.2 Register darov

Vo väčšine štátov je zriadený register a vedie ho parlamentná administratíva:

- za evidenciu darov priamo administratívny aparát parlamentu, napr. Bulharsko, Fínsko, Maďarsko, Portugalsko, Švédsko;
- dary sa oznamujú predsedovi parlamentu, napr. Poľsko, Nemecko;
- registráciu spravuje úradník menovaný predsedníctvom, napr. Dánsko.

Niektoré parlamenty využívajú na správu registrov **nezávislé osoby alebo špecializované výbory**:

- Cyprus: Register vedie parlament, ale poslanci podávajú písomné vyhlásenia Osobitnému výboru pre etiku.
- Francúzsko (Národné zhromaždenie): Dary sa oznamujú etickému komisárovi, ktorý ich zverejňuje na webovej stránke.
- Lotyšsko: O evidencii a hodnote darov rozhoduje Komisia pre hodnotenie darov, ktorú zriaďuje generálny tajomník parlamentu.

V špecifických prípadoch **register nespravuje parlament, ale nezávislý štátny orgán**:

- Rumunsko: Na porušenia pravidiel pri deklarovaní darov dohliada Národná agentúra pre integritu.
- Slovinsko: Hoci parlament vedie vlastný zoznam, je povinný ho každoročne zasielať Komisii pre prevenciu korupcie, ktorá na tieto procesy dohliada.

Existujú aj výnimky. Napríklad v Belgicku neexistuje povinnosť dary registrovať, a v Rakúsku či Estónsku momentálne nie je zriadený žiadny formálny register darov špecificky pre poslancov. V Česku sa dary uvádzajú v rámci všeobecného verejného majetkového priznania.

Regulácie obsahujú aj úpravu procesu registrácie, lehoty na nahlásenie daru a povinné údaje. **V prípade lehôt** ide o:

- kratšie lehoty: cca do týždňa – Bulharsko, Litva, Lotyšsko (všetky 5 prac. dní), Holandsko (1 týždeň), Chorvátsko, Slovinsko (obe 8 dní);
- dlhšie lehoty: do 1 mesiaca – Švédsko (2 týždne), Maďarsko (15 dní), Poľsko, Portugalsko, Rumunsko (všetky 30 dní), Francúzsko (1 mesiac).

Do registra sa zvyčajne zapisuje popis daru, meno darcu a obdarovaného, dátum prijatia a odhadovaná hodnota.

3.3 Sankcie za porušenie

Nedodržanie pravidiel o daroch môže viesť k disciplinárnym, finančným sankciám alebo aj k trestnoprávnej zodpovednosti.

disciplinárne sankcie	napomenutie: Holandsko, Nemecko, Poľsko zverejnenie porušenia: Dánsko, Fínsko, Nemecko
finančné sankcie	pozastavenie mandátu: Holandsko Česko, Francúzsko, Chorvátsko
trestnoprávna zodpovednosť	Francúzsko, Poľsko, Rakúsko, Švédsko

4. Poznámky k vybraným štátom EÚ

4.1 Belgicko

Článok 6 **Etického kódexu Snemovne reprezentantov** zakazuje prijímať dary alebo materiálne výhody výmenou za úkony, ktoré poslanci vykonávajú pri výkone svojho mandátu, s výnimkou darov čisto symbolickej hodnoty. Federálna deontologická komisia vydala v roku 2021 [odporúčania](#), kde určila finančné limity darov, napr. povoľuje symbolické dary s [limitom](#) do **150 EUR a max. do 300 EUR hodnote ročne**. Ak dar povolenú hodnotu presiahne, poslanec ho musí ponechať Snemovni alebo ho odmietnuť. Špecifické **pravidlá o registrácii neexistujú**. Snemovňa mala v pláne zabezpečiť vydanie ďalšieho nariadenia doplňujúceho článok 6, no nie je zrejmé, či tak urobila.

4.2 Bulharsko

Interné pravidlá pre darčkové predmety, ktoré sa prezentujú alebo prijímajú v súvislosti s konkrétnymi udalosťami počas a pri príležitosti aktivít Národného zhromaždenia boli **prijaté predsedom parlamentu**. Upravujú podmienky a postup pri nadobúdaní, používaní a nahlasovaní darov poslancami (ako aj zamestnancami) pri oficiálnych príležitostiach. Odovzdávanie a prijímanie darov je **čistočne** upravené **aj v Rokovacom poriadku**. Podľa článku 147 „poslanec nesmie zneužívať svoje oficiálne postavenie na získanie osobitných privilégií alebo výhod. Poslanec nesmie vo funkcii prijímať dary, pokiaľ nie sú protokolárne a ich hodnota nepresahuje **jednu dvadsatinu jeho základnej mesačnej odmeny** za príslušný mesiac. Dary presahujúce túto hodnotu sa odovzdávajú Národnému zhromaždeniu a oznamujú sa vo verejnom registri Národného zhromaždenia.“

Z predpisov vyplýva nasledovné:

- Čo sa týka nákupu darov, nakupuje ich Národné zhromaždenie na podnet vedúceho kancelárie predsedu alebo riaditeľa protokolu v rámci schváleného rozpočtu. Tematicky musia súvisieť s inštitúciou, históriou, kultúrou alebo prírodnými krásami Bulharska. Maximálna hodnota nakupovaného daru nesmie presiahnuť polovicu minimálnej mesačnej mzdy v krajine.
- Poslanci môžu prijať len protokolárne dary, ktorých hodnota nepresahuje jednu dvadsatinu ich základného mesačného platu. Dary, ktoré presahujú stanovený limit alebo hodnotu **200 BGN (cca 100 EUR) ročne**, sa stávajú majetkom inštitúcie a musia byť odovzdané do 5 pracovných dní.
- Je zakázané prijímať dary, ktoré by mohli vzbudiť podozrenie z vytvárania závislosti na danej osobe alebo by mohli byť vnímané ako odmena za poskytnutú službu. Úradníci nesmú byť v pozícii, kde by sa cítili morálne zviazaní uprednostniť darcu.
- Vedie sa verejný register darov (v papierovej forme), ktorý obsahuje popis daru, údaje o darcovi a príjemcovi, dátum a príležitosť odovzdania.

4.3 Cyprus

Prijímanie a poskytovanie darov upravuje **Etický kódex poslanca**, podľa ktorého je poslancom zakázané prijímať akékoľvek dary alebo iné bezdôvodné výhody okrem tých, ktoré sú zákonom a inštitucionálne povolené. Poslanci tak môžu prijímať dary čisto zdvorilostnej povahy alebo malej hodnoty, ako sú napríklad pamätné predmety, za predpokladu, že ich odhadovaná hodnota nepresahuje **150 EUR**.

Poslanci sú povinní predložiť **písomné vyhlásenie** Osobitnému výboru pre etiku po prijatí akéhokoľvek daru v hodnote **nad 50 eur**. Výbor má právo dary aj hodnotiť. Ak by poslanec chcel prijať dar drahší ako 150 EUR, je na to potrebný súhlas výboru.

Každý dar musí byť zaznamenaný **v osobitnom registri**, ktorý vedie snemovňa, s uvedením jeho druhu, pôvodu a približnej hodnoty. Ak je prijatý dar v hodnote nad 150 eur, poslanec musí bezodkladne predložiť výboru správu s odôvodnením a informáciami o okolnostiach prijatia takéhoto daru. Dary, ktoré majú kultúrnu, historickú alebo významnú hodnotu, sa zaznamenávajú, skatalogizujú a archivujú parlamentom.

4.4 Česko

V **Poslaneckej snemovni** je relevantný článok 5 **Pravidiel odporúčaných MIV pre etické správanie poslanca**, podľa ktorého „poslanec:

- a) *nesmie pri výkone svojich práv a povinností vyžadovať ani prijímať dary, protislužby ani žiadne iné zvýhodnenia, ktoré by mohli narušiť nestranný prístup, ibaže sú prejavom zdvorilosti,...*“

Bližšie pravidlá neexistujú, uplatňuje sa však **zákon č. 159/2006 Zb. o konflikte záujmov**, ktorý poslancom ukladá povinnosť zahrnúť dary určitej hodnoty do ich **verejného majetkového priznania** (uvádza sa tu hodnota, typ a zdroj daru). Podľa § 7 zákona sú poslanci povinní podať oznámenie o osobných záujmoch, činnostiach, majetku (majetkové priznanie), príjmoch a finančných záväzkoch. V § 10 ďalej vymedzuje povinnosť podať majetkové priznanie. Podľa tohto ustanovenia je verejný funkcionár povinný presne, úplne a pravdivo informovať o majetku, ktorý vlastnil ku dňu predchádzajúcemu začiatku výkonu mandátu, ako aj o majetku nadobudnutom počas výkonu funkcie.

Podľa § 11 zoznam majetku, ktorý je potrebné priznať, zahŕňa aj príjmy iné ako príjem z výkonu funkcie a **dary** nadobudnuté počas výkonu funkcie v hodnote rovnej alebo presahujúcej **10 000 Kč** (cca 412 EUR) za jednu položku, ak ich súhrnná hodnota presiahne v kalendárnom roku 100 000 Kč (cca 4128 EUR). V prípade porušenia zákona pri podávaní majetkového priznania môže byť poslancovi uložená pokuta vo výške 1 000 až 50 000 Kč.

Dary adresované Poslaneckej snemovni sa stávajú majetkom Kancelárie Poslaneckej snemovne.

4.5 Dánsko

Dánski poslanci sú povinní vykonať registráciu ich finančných záujmov podľa **Pravidiel týkajúcich sa registrácie zamestnaní a finančných záujmov poslancov dánskeho parlamentu**, a ak tak neurobia dobrovoľne, spomenie sa to pri ich životopisoch na stránke parlamentu. Podľa § 2 ods. 4 a nasl. pravidiel registrácie platí, že ak dary zjavne **presahujú 3 000 DKK** (cca **400 EUR**) a dar sa dá pripísať členstvu v dánskom parlamente, meno darcu, povaha daru a dátum prijatia sa musia zaregistrovať. **Registrácia** musí prebehnúť **do jedného mesiaca** od rozhodnej udalosti. Na tieto účely je menovaný úradník predsedníctvom parlamentu a dary sa u neho registrujú na formulári odsúhlasenom predsedníctvom.

4.6 Estónsko

V priebehu rokov 2014 – 2017 pripravil parlament 4 dokumenty pod názvom **Dobrá prax poslancov parlamentu**. Tieto zohľadňujú odporúčania GRECO (súčasťou je tiež dokument o konflikte záujmov alebo lobingu). Prvý dokument je **Etický kódex**, ktorý ustanovuje, že členovia Riigikogu nesmú prijímať dary ani služby súvisiace s ich prácou a presahujúce hranice bežnej zdvorilosti, ktoré nie sú založené na všeobecne uznávaných diplomatických zvykoch alebo medzinárodných vzťahoch, a nie sú povolené ako dary podľa zákona. Estónsky parlament pracuje aj s konkrétnymi príkladmi, ktoré sú uvedené v **samostatnom dokumente** a vyzerajú nasledovne:

- Pri príležitosti **narodenín** bývalý kolega z miestnej samosprávy prinesie bonboniéru. → Dar môže poslanec prijať. → Ak výhoda nie je spojená s úradnými povinnosťami, ale s priateľstvom alebo vzájomnou zdvorilosťou, dar môže poslanec prijať bez povinnosti ho oznámiť. Ak je však účelom daru (aj v prípade narodenín) ovplyvniť poslanca, aby konal určitým spôsobom, mohlo by sa to považovať za úplatok.
- Veľký **výrobca** sladkostí posielal na Vianoce parlamentu 101 vrecúšok cukrovínok, jedno pre každého poslanca Riigikogu. → Dar môžu poslanci prijať. Taktiež, ak parlament práve prerokúva, napr. návrh zákona o zavedení spotrebnej dane zo sladkostí, dar môže (ale nemusí) byť prijatý. → Takýto dar nie je spojený s úradnými povinnosťami, ale skôr s bežnou zdvorilosťou. Je nepravdepodobné, že by vzhľadom na jeho malú hodnotu, poslanca ovplyvnil pri rozhodovaní; tiež nie je pravdepodobné, že by parlament mohol nejako poskytnúť výrobcovi konkurenčnú výhodu.
- **Dar určený pre výbor** od zahraničného hostia. → Dar môže výbor prijať, je totiž venovaný kolektívnemu orgánu, nie konkrétnej osobe.

Registrácia doposiaľ upravená nebola. V prípade nejasnosti sa všetci poslanci parlamentu môžu obrátiť na **protikorupčný výbor**.

4.7 Fínsko

Vo fínskom parlamente platia **Usmernenia Rady predsedu parlamentu o súkromných záujmoch poslancov a iných praktikách** súvisiacich so statusom poslancov vydané

9. marca 2015 (40/2000). Tieto usmernenia obsahujú oddiel 2, Darčeky, vstupenky a cesty prijaté poslancami parlamentu. Usmernenia sú rozdelené do troch kapitol, a to

- Vyhlásenie o daroch prijatých členmi parlamentu, keď konajú ako oficiálni zástupcovia parlamentu,
- Vyhlásenie o daroch a vstupenkách prijatých členmi parlamentu, keď nekonajú ako oficiálni zástupcovia parlamentu,
- Vyhlásenie o cestách financovaných tretími stranami, ktoré nesúvisia s činnosťou parlamentu.

Darčeky v hodnote **nad 400 EUR**, ktoré poslanec dostane ako oficiálny zástupca parlamentu, sú majetkom parlamentu. Musia sa nahlásiť do registra spravovaného ústrednou kanceláriou a odovzdať do zbierok parlamentu. Ak si chce poslanec dar ponechať, musí o to požiadať úradnú komisiu, ktorá určí cenu za jeho nadobudnutie. Priznanie sa musí podať do konca mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol dar prijatý. Priznávajú sa dary a vstupenky (napr. na operu, koncerty, športové podujatia), ak ich hodnota od jedného darcu v kalendárnom roku presiahne 400 EUR. Všetky informácie v **registri sú verejne prístupné** online.

Aj dary prijaté poslancom v čase, keď nezastupuje parlament, musia byť registrované, ak ich hodnota presiahne 400 EUR (to isté aj v prípade vstupeniek na kultúrne a športové podujatia, ak ich celková hodnota za rok presiahne 400 EUR).

Medzi výnimky z nahlasovania patria:

- vstupenky prijaté predsedom a podpredsedami parlamentu,
- bežné dary k špeciálnym príležitostiam (napr. 50. alebo 60. narodeniny) v primeranej hodnote,
- dary a vstupenky od rodinných príslušníkov a príbuzných, ktoré nesúvisia s pozíciou poslanca,
- dary/vstupenky súvisiace s činnosťami už nahlásenými v registri súkromných záujmov.

Ak si poslanec nie je istý hodnotou daru, môže vec postúpiť Výboru pre posudzovanie darov. Sankcie nie sú upravené.

4.8 Francúzsko

Čo sa týka **Senátu**, tu je základný dokument **Rokovací poriadok Senátu a všeobecné pokyny Predsedníctva** (pôvodne z roku 1959). Podrobnejšie pravidlá upravuje **Etický sprievodca senátora**.

Senátori musia Predsedníctvu Senátu nahlásiť všetky dary, dary v naturáliách alebo pozvánky na tuzemskú alebo zahraničnú cestu, ak ich hodnota presiahne **150 EUR**, a to do **30 dní** od prijatia daru alebo pozvania. Ak senátor nevie presne určiť hodnotu daru, odporúča sa nahlásiť ho aj v prípade, že by mohol byť pod hranicou 150 EUR, aby sa predišlo pochybnostiam o jeho nezávislosti. Upravené sú tiež výnimky z nahlasovania, napr.:

- bežné dary odovzdané v inštitucionálnom kontexte,
- cesty na pozvanie francúzskych štátnych orgánov,
- kultúrne alebo športové podujatia na území Francúzska.

Ak senátor v oficiálnom alebo ceremoniálnom kontexte dostane dar adresovaný priamo parlamentu, musí ho odovzdať Odboru pre medzinárodné vzťahy a protokol.

Zamestnanci sa riadia vlastným **Etickým kódexom zamestnancov**. V zásade nesmú prijímať dary ani pozvania od tretích strán (najmä od záujmových skupín alebo dodávateľov služieb) v súvislosti s ich prácou. Ak dar v ceremoniálnom kontexte nemôžu odmietnuť, musia ho rovnako odovzdať protokolu.

Ak senátor vedome neprizná dar alebo cestu nad 150 EUR, hrozia mu tieto disciplinárne tresty:

1. napomenutie,
2. napomenutie so zápisom do zápisnice,
3. strata 1/3 [platu](#) a celého príspevku na výdavky na jeden mesiac,
4. dočasné vylúčenie a strata 1/3 platu a celého príspevku na výdavky na dva mesiace.

Zoznam všetkých priznaných darov a ciest je **verejne dostupný**.

V prípade **Národného zhromaždenia** musia poslanci priznať všetky dary, pozvánky na športové alebo kultúrne podujatia a iné výhody, ktorých hodnota presahuje **150 EUR**. Vyplýva to z **Etického kódexu**. Priznanie sa musí podať **etickému komisárovi do jedného mesiaca** od prijatia daru. Tieto deklarácie sú verejne prístupné na webovej stránke Národného zhromaždenia. Ak si poslanec dar nechce ponechať, môže ho odovzdať komisárovi a parlament ho následne môže predať na charitatívne účely.

Etického komisára menuje predsedníctvo, musí ho schváliť 3/5 väčšina členov, pričom podmienkou je, že na vymenovanie je potrebný súhlas aspoň jedného predsedu opozičnej strany. Ide o nezávislú osobnosť, ktorou je zvyčajne profesor práva. Monitoruje dodržiavanie etického kódexu. Ak poslanec poruší etické pravidlá, môžu mu byť uložené tieto disciplinárne tresty:

1. napomenutie,
2. napomenutie so zápisom do zápisnice a spojené so stratou štvrtiny [mesačného platu](#),
3. strata polovice mesačného platu na jeden mesiac,
4. dočasné vylúčenie so zákazom vstupu do budovy na 15 až 30 dní a strata polovice platu na dva mesiace.

V praxi, ak etický komisár na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy zistí, že došlo k porušeniu pravidiel týkajúcich sa darov, informuje o tom dotknutého poslanca a predsedu parlamentu. Poslancovi poskytne všetky potrebné odporúčania, aby mohol splniť svoje povinnosti. Ak poslanec popiera porušenie povinností alebo odmieta dodržať

odporúčania komisára, komisár postúpi vec predsedovi, ktorý ju predloží predsedníctvu na rozhodnutie v lehote dvoch mesiacov. Predsedníctvo môže poslanca vypočuť. Toto vypočutie sa musí uskutočniť vždy, ak o to poslanec sám požiada. Ak predsedníctvo dospeje k záveru, že došlo k porušeniu pravidiel, môže zverejniť svoje závery, vydať odporúčanie na ukončenie porušovania pravidiel alebo navrhnúť/uložiť disciplinárny trest.

Ak dar nad 150 EUR poslanec prijal, napríklad preto, že poslanec nepoznal pravidlá, alebo preto, že nemohol urobiť inak, etický komisár odporúča, aby si ho poslanec neponechal a aby ho Národné zhromaždenie predalo na charitatívne účely.

Ak je dar adresovaný parlamentu, tento dar zostáva v majetku Národného zhromaždenia a ak má aspoň minimálne estetické kvality (napr. maľba, socha), môže byť vystavený v priestoroch parlamentu.

Na účely registrácie je zriadený register, ktorý je prístupný verejnosti [online](#).

4.9 Grécko

Podľa **Kódexu správania** (článok 4 o daroch a súvisiacich výhodách) poslanci parlamentu nesmú prijímať dary alebo výhody takého druhu alebo peňažnej hodnoty, ktoré by spochybnili nestranný výkon ich parlamentných povinností. Za hranicu, ktorá by podľa medzinárodnej praxe mohla vyvolať pochybnosti o nestrannosti, sa považuje peňažná hodnota nad **200 EUR**. Dary v peňažnej hodnote nižšej ako 200 EUR, ktoré boli odovzdané ako suveníry z oficiálnej návštevy alebo v rámci pohostinnosti spojenej s parlamentnou činnosťou, sa na základe vyhlásenia poslanca zapisujú do **osobitného zoznamu**. Tento zoznam vedie sekretariát **Osobitného stáleho výboru pre parlamentnú etiku**.

Ak poslanec prijme dar, výhodu alebo inú prednosť v hodnote nad 200 eur, musí ich taktiež nahlásiť do tohto zoznamu, pričom k vyhláseniu musí priložiť aj odôvodnenie ich prijatia. V prípade písomnej a podpísanej žiadosti, alebo ak má poslanec pochybnosti o správnom postupe, vec preskúma Osobitný stály výbor pre parlamentnú etiku, ktorý podnikne potrebné kroky na vyriešenie záležitosti.

4.10 Holandsko

V prípade **Senátu**, ktorý sa vo veciach darov riadi **Etickým kódexom o integrite** (2019), sa musia všetky dary v hodnote **50 EUR** zapísať do verejného **registra**, a to **do jedného týždňa od prijatia** daru. Za obsahovú správnosť a aktualizáciu zodpovedá poslanec (sekretariát vykoná len gramatickú kontrolu), pričom kontrolu si vykonávajú poslanci navzájom. V registri sa uvádza obdarovaný, darca, dátum prijatia a hodnota daru. V praxi ale neexistujú žiadne formálne prekážky pre prijímanie darov. Senátorom sa dôrazne odporúča, aby svoj prijatý dar zaregistrovali v špeciálnej sekcii svojej osobnej stránky na webovom sídle parlamentu.

Dary určené pre parlament prijíma predseda parlamentu. Ak má dar hodnotu nižšiu ako 50 EUR, bude iba zaregistrovaný. Dary vyššej hodnoty budú zverejnené na webovom sídle a uchovávané sa v archíve parlamentu.

Snemovňa má svoje pravidlá stanovené rokovacím poriadkom a v zákone o odškodnení členov Snemovne reprezentantov. Okrem zákonov má snemovňa prijatý aj osobitný Etický kódex, ktorého súčasťou sú nariadenia pre monitorovanie a presadzovanie týchto pravidiel.

Poslanci musia povinne nahlásiť všetky dary a výhody, ktorých hodnota presahuje **50 EUR**. Dar alebo výhoda musia byť zapísané do registra najneskôr do jedného týždňa od prijatia. Registre vedie a spravuje [Úrad pre registráciu a legislatívu](#) (súčasť parlamentu). Register je verejne prístupný. Úrad každých šesť mesiacov upozorňuje poslancov na stav registra a umožňuje im napraviť prípadné opomenutia.

Dary, ktoré majú historický, kultúrny alebo dedičný význam, sa stávajú súčasťou archívu a umeleckej zbierky Snemovne reprezentantov a musia byť riadne zainventarizované. Zákon o odškodnení ani rokovací poriadok neobsahujú priame sankcie za nenahlásenie daru. Sankcie sú však definované v nariadeniach k Etickému kódexu (sekcia 11) a zahŕňajú:

- inštrukcie (napr. príkaz na dodatočnú registráciu),
- napomenutia, ktoré slúžia ako varovanie,
- pozastavenie výkonu mandátu, čo predstavuje najprísnejšiu formu postihu.

4.11 Chorvátsko

Zákon o predchádzaní konfliktu záujmov upravuje problematiku prijímania darov. Za dar sa považujú peniaze, veci bez ohľadu na ich hodnotu, práva a služby poskytnuté bezodplatne, ktoré uvádzajú alebo môžu uviesť osoby podliehajúce tomuto zákonu do vzťahu závislosti alebo vytvárajú záväzok voči darcovi. Obvyklé dary medzi rodinnými príslušníkmi, príbuznými a priateľmi, ako aj národné a medzinárodné uznania, ocenenia a ceny sa za dary nepovažujú.

Osoby podliehajúce tomuto zákonu si môžu ponechať iba dar symbolickej hodnoty s maximálnou hodnotou do **66 EUR** od toho istého darcu. Takýto dar nesmú prijať, ak ide o peniaze (bez ohľadu na sumu), cenné papiere alebo drahé kovy. Dar v peniazoch, cenných papieroch a drahých kovoch nezahŕňa numizmatické peniaze, pamätné obehové mince v pamätnom obale alebo numizmatické sady. Dary protokolárnej povahy, ktoré presahujú sumu 66 EUR, a iné dary, ktoré si osoby podliehajúce tomuto zákonu neponechajú (aj keď by na to mali právo), sú majetkom Chorvátskej republiky.

Za porušenie ustanovení tohto zákona môže Komisia s prihliadnutím na zásadu proporcionality vydať varovanie a peňažnú sankciu. Vyhláška vlády Chorvátskej republiky o daroch stanovuje, že úradník nesmie prijímať peniaze bez ohľadu na sumu, iné cenné papiere a drahé kovy. Úradník si môže **ponechať len dar symbolickej hodnoty**

s maximálnou hodnotou **do 66 EUR** od toho istého darcu a nesmie si ponechať dar v hodnote vyššej, ako je uvedená suma. Dar sa **odovzdá** orgánu, v ktorom úradník vykonáva funkciu, najneskôr **do 8 dní po prijatí daru**, a dar sa stáva majetkom Chorvátskej republiky. Úradník obdrží potvrdenie o odovzdaní daru. **Orgán**, v ktorom úradník vykonáva funkciu, **vedie evidenciu** prijatých darov, ktorá obsahuje:

- meno, priezvisko a adresu úradníka, ktorý dar prijal, a funkciu, ktorú zastával v čase prijatia daru,
- meno, priezvisko a adresu darcu, respektíve názov a sídlo štátneho orgánu alebo právnickej osoby (ak bol dar daný v ich mene),
- opis daru, dátum darovania a dátum doručenia daru inštitúcii.

4.12 Litva

Článok 13 (Obmedzenia týkajúce sa prijímania darov alebo služieb) **zákona o zosúladovaní verejných a súkromných záujmov** stanovuje:

1. „Deklarant (pozn. osoba podávajúca priznanie) alebo jemu blízka osoba nesmie prijímať dary alebo služby v súvislosti s oficiálnym postavením alebo služobnými povinnosťami deklaránta.
2. Obmedzenie uvedené v odseku 1 tohto článku sa nevzťahuje na dary, ktorých hodnota nepresahuje **150 EUR** a ktoré boli prijaté v súlade s medzinárodným protokolom alebo tradíciou bežne spojenou s oficiálnym postavením deklaránta, ako ani na dary štátnych, inštitucionálnych alebo iných symbolov určených na reprezentáciu, alebo v prípadoch, keď sa služby využívajú na oficiálne účely.
3. Ak hodnota daru uvedeného v odseku 2 tohto článku **presiahne 150 EUR**, dar sa **považuje za majetok štátu alebo obce**. Takýto dar sa ocení a uskladní v súlade s postupom stanoveným vedúcim inštitúcie.“

V roku 2021 vedúci kancelárie parlamentu prijal **Nariadenie o postupe, ktorý sa má uplatniť v Kancelárii Seimasu v prípade prijatia daru alebo nezákonných služieb**.

Podľa tohto nariadenia poslanec **do 5 pracovných dní** od dátumu prijatia daru, ktorý podlieha registrácii, vyplní protokol o zaobchádzaní s darom a odovzdá dar (spolu s týmto protokolom) **Komisii pre hodnotenie darov prijatých Kanceláriou Seimasu** v súlade s medzinárodným protokolom alebo tradíciami. Dary, ktorých hodnota podľa názoru prijímajúceho poslanca nepresahuje hodnotu daru určeného na registráciu, sa neodovzdávajú ani neoceňujú. Takéto dary sa považujú za majetok poslanca. Ak Komisia pre hodnotenie darov určí, že hodnota daru presahuje 150 EUR, ale nepresahuje 500 EUR, dar sa v účtovníctve Kancelárie Seimasu zaeviduje ako krátkodobý hmotný majetok. Ak sa zistí, že hodnota daru je vyššia ako 500 EUR, dar sa v účtovníctve Kancelárie Seimasu zaeviduje ako dlhodobý hmotný majetok. Pri určovaní hodnoty daru, Komisia berie do úvahy jeho trhovú a umeleckú hodnotu, opis priložený k daru alebo porovnanie s inými výrobkami rovnakého druhu.

Ak hodnota daru presiahne 150 EUR, Komisia rozhodne o mieste, kde bude dar uložený (napr. v kancelárii príjemcu daru, na verejnom mieste určenom na tento účel v priestoroch v zákonnom vlastníctve Kancelárie Seimasu, atď.) a určí osobu zodpovednú za úschovu daru.

4.13 Lotyšsko

Problematiku darov upravuje najmä **zákon o prevencii konfliktu záujmov pri činnosti verejných funkcionárov**, podľa ktorého má verejný funkcionár pri plnení svojich úradných povinností zakázané prijímať dary. Dopĺňuje ho nariadenie vlády č. 255 (ktoré stanovuje postupy registrácie, hodnotenia, využívania a odkupovania darov, ktoré sú majetkom štátnej inštitúcie) a **vnútorný predpis predsedníctva parlamentu** (nariadenie o účtovaní, hodnotení, uchovávaní a odkupovaní darov darovaných parlamentu a jej predstaviteľom). Zákon definuje:

- čo je dar (finančné aj materiálne benefity vrátane služieb, práv, oprostene od povinností), a
- čo sa za dar nepovažuje (pozn. ide o viacero odsekov, napr. suveníry, knihy alebo reprezentačné predmety nie sú považované za dar, ak ich celková hodnota od jednej osoby v priebehu jedného roka **nepresiahne sumu jednej minimálnej mesačnej mzdy**; kvetiny sa za dar nepovažujú vôbec).

Prezident, predseda parlamentu, predseda vlády a minister zahraničných vecí sú pri plnení úradných povinností, ako aj manželia/manželky týchto činiteľov, oprávnení prijímať diplomatické dary v rámci štátnych, oficiálnych alebo pracovných návštev, s ktorými si títo činitelia vymieňajú dary po predchádzajúcej koordinácii v súlade s postupmi ustanovenými v diplomatickom protokole. Verejný činiteľ je pri plnení úradných povinností oprávnený prijímať aj dary darované v rámci štátnych, oficiálnych a pracovných návštev.

Verejný činiteľ počas doby, kedy je zástupcom držiteľa podielov na imaní verejnej osoby v kapitálovej spoločnosti, a tiež 2 roky po skončení plnenia týchto povinností, nesmie prijímať dary od príslušnej spoločnosti a členov jej riadiaceho orgánu. Platí to aj v prípade, ak vo vzťahu k darcovi v období 2 rokov pred prijatím daru vypracoval alebo vydal administratívny akt, alebo vykonal dohľad, kontrolu, vyšetrovanie alebo trestné konanie, alebo spravoval insolvenčné konanie a tiež uzatváral zmluvy alebo vykonával iné činnosti spojené s výkonom funkcie. Ak verejný funkcionár prijal dary od fyzických alebo právnických osôb mimo výkonu funkcie, nie je oprávnený po dobu 2 rokov od prijatia daru vypracovať alebo vydať administratívny akt, alebo vykonať dohľad, kontrolu, vyšetrovanie alebo trestné konanie, alebo spravovať insolvenčné konanie, a tiež uzatvárať zmluvy alebo vykonávať iné činnosti spojené s výkonom funkcie vo vzťahu k darcovi.

V parlamente dar posudzuje **Komisia pre hodnotenie darov** (má 4 členov z odborov kancelárie, zriadená je na základe príkazu vedúceho kancelárie parlamentu). Predsedom

komisie je vedúci Protokolárneho oddelenia Saeimy, ktorý je priamo zodpovedný za organizáciu schôdzí, registráciu a bezpečné uloženie darov. Komisia má právomoc prizývať si expertov. Určuje trhovú hodnotu darov v čase hodnotenia a posudzuje, či má dar umeleckú alebo kultúrno-historickú hodnotu. Ak má dar umeleckú hodnotu potvrdenú Ministerstvom kultúry, presúva sa do múzea. Ak nemá, komisia rozhodne o jeho ďalšom využití, ponúkne ho príjemcovi na odkúpenie, využije ho pre potreby parlamentu alebo ho bezodplatne prevedie na inú štátnu inštitúciu.

Príjemca daru musí do **5 pracovných dní** od prijatia daru (alebo od skončenia oficiálnej cesty) predložiť písomné oznámenie v dvoch vyhotoveniach na predpísanom formulári. Registráciu a správu darov vykonáva Komisia pre hodnotenie darov.

4.14 Luxembursko

Základný dokument sú **pokyny v článku 6 Etického kódexu poslancov luxemburského parlamentu** týkajúci sa finančných záujmov a konfliktov záujmov. Existujú k nemu aj vykonávacie opatrenia prijaté Predsedníctvom parlamentu (napr. rozhodnutia z rokov 2018 a 2023): „*Poslanci sa pri výkone svojich povinností zdržia prijímania darov alebo podobných výhod, okrem tých, ktorých približná hodnota je nižšia ako 150 eur a ktoré sú ponúkané ako prejav úcty treťou stranou alebo pri oficiálnom zastupovaní snemovne. Akékoľvek takéto dary ponúknuté poslancom pri oficiálnom zastupovaní snemovne sa oznámia predsedovi alebo v prípade predsedu predsedníctvu.*“

Dary do **150 EUR** môže poslanec prijať, ale musí ich nahlásiť predsedovi parlamentu (v prípade predsedu sa nahlasujú predsedníctvu). V praxi sa na to využíva formulár adresovaný Oddeleniu pre európske a medzinárodné vzťahy a protokol.

Dary nad 150 EUR sú v zásade zakázané. Výnimkou sú dary od zahraničných národných inštitúcií alebo medzinárodných inštitúcií prijaté pri oficiálnom zastupovaní. Takéto dary musí poslanec odovzdať parlamentu, ktorý sa stáva ich vlastníkom.

Do povinnosti nahlasovať nespádajú nápoje podávané zo zdvorilosti, drobné občerstvenie (aperitív, snacky) a kancelárske potreby nízkej hodnoty poskytnuté ako pracovné nástroje počas pracovných ciest.

Oddelenie pre európske a medzinárodné vzťahy a protokol spravuje nahlasovanie darov do 150 EUR a preberanie darov nad 150 EUR od medzinárodných inštitúcií.

4.15 Maďarsko

Pravidlá týkajúce sa darov stanovuje **zákon o Národnom zhromaždení (č. XXXVI z roku 2012)** a podrobnosti dopĺňa smernica predsedu parlamentu a nariadenie generálneho riaditeľa z roku 2022. Poslanci sa zdržia prijímania akýchkoľvek darov alebo podobných výhod v súvislosti so svojím mandátom, okrem tých, ktorých približná hodnota je nižšia

ako 5 % z odmeny poslanca², ktoré sú poskytnuté zo zdvorilosti alebo ktoré sú im poskytnuté pri oficiálnom zastupovaní Národného zhromaždenia.

- Ak je hodnota daru pod 5 % honoráru, poslanec si ho môže nechať.
- Ak hodnotu 5 % presiahne, poslanec môže predsedu požiadať o povolenie si dar ponechať (môže ho napríklad odkúpiť alebo darovať na charitu).
- Ak si ho poslanec nechce nechať, dar preberá finančné a administratívne riaditeľstvo.

Poslanec sa považuje za oficiálneho zástupcu Národného zhromaždenia, ak a) zastupuje Národné zhromaždenie v mene predsedu Snemovne v medzinárodných vzťahoch alebo pri slávnostných príležitostiach, alebo b) zastupuje výbor alebo medziparlamentnú delegáciu na oficiálnej misii povolenej predsedom Snemovne. **Akékoľvek dary darované poslancom pri oficiálnom zastupovaní Národného zhromaždenia sa odovzdávajú predsedovi Snemovne**, predseda Snemovne môže rozhodnúť, že si poslanec dar ponechá. Toto obmedzenie sa nevzťahuje na bezodplatné výhody poskytnuté poslancovi parlamentom, jeho politickou stranou, poslaneckým klubom alebo nadáciou strany pre potreby jeho práce. Každý dar prijatý pri takomto zastupovaní sa musí odovzdať predsedovi parlamentu. Poslanec o ňom musí urobiť oznámenie do **15 dní. Register darov** vedie **Kancelária Národného zhromaždenia**.

Prijatie zakázaného daru alebo výhody sa považuje za dôvod nezlučiteľnosti a konflikt záujmov podľa kapitoly VIII zákona o Národnom zhromaždení.

4.16 Nemecko

V rámci **Spolkového snemu** sa uplatňuje § 48 **zákona o poslancoch** v spojení s jeho vykonávacími ustanoveniami, ako aj § 25 **zákona o politických stranách**, ktorý definuje neprípustné dary.

Dary prijaté v rámci delegácií alebo služobných ciest musí poslanec **písomne oznámiť a odovzdať predsedovi** parlamentu, ak ich hodnota presiahne stanovený limit. Poslanec si môže ponechať oficiálny dar len vtedy, ak jeho trhovú hodnotu nepresahuje **200 EUR**. Ak je hodnota vyššia, dar musí odovzdať, alebo môže požiadať o jeho odkúpenie za trhovú cenu.

Evidenciu a rozhodovanie o daroch má v kompetencii **predseda Spolkového snemu**. Ten ich aj hodnotí. Môžu byť vydražené alebo zničené. Ak sú vydražené, výnos z dražby ide do štátneho rozpočtu.

Poslanci nesmú prijímať dary od subjektov, od ktorých nemôžu prijímať dary ani politické strany (napr. anonymné dary nad 500 EUR, dary od štátnych podnikov alebo dary poskytnuté za očakávanú politickú výhodu).

² Koncom roka 2024 predstavoval približne 220 EUR (88 367 forintov).

Ak finančná podpora od jedného darcu presiahne 3 000 EUR za kalendárny rok, predseda tieto informácie (vrátane mena darcu a sumy) zverejní na internetovej stránke Spolkového snemu.

Ak poslanec poruší povinnosti, predseda ho môže v prípade menej závažného pochybenia **napomenúť**. Pri vážnejších porušeníach Predsedníctvo konštatuje porušenie povinností a toto zistenie sa **zverejňuje ako oficiálna parlamentná tlač**.

Spolková rada nemá prijaté žiadne interné inštrukcie ani usmernenia.

4.17 Poľsko

Zákon z 9. mája 1996 o výkone mandátu poslanca a senátora zriadil tzv. **register výhod**. V prípade oboch komôr ho **vedie predseda** parlamentu (**Senát aj Sejm** majú vlastné registre), a týka sa napr. nahlasovania funkcií, zamestnaní, sponzorstva, podpory, zahraničných alebo tuzemských ciest nesúvisiacich s činnosťou poslanca/senátora alebo iných výhod s hodnotou vyššou ako **380 PLN** (cca 90 EUR; prakticky ide o povinnosť nahlasovať všetky výhody a služby, ktoré dostáva poslanec/senátor). Informácie je potrebné nahlásiť do **30 dní** od rozhodnej udalosti. Register je verejný. Zákonodarca uložil poslancom povinnosť, aby pri poskytovaní informácií postupovali s maximálnou starostlivosťou.

V prípade Sejmu je prijaté aj uznesenie (1998) – **Princípy poslaneckej etiky**, podľa ktorého poslanec by nemal prijať výhody, ktoré by mohli ovplyvniť jeho činnosť ako poslanca. Dary, ktoré sú určené pre Sejm ako taký smerujú na sekretariát predsedu, často sú vystavené na chodbách Sejmu a ak ide o vzácny knižný materiál, presunú sa do knižnice Sejmu.

Porušenie pravidiel týkajúcich sa zverejňovania darov v registri dávok predstavuje porušenie povinností poslanca, či dokonca možnosť trestného stíhania.³

4.18 Portugalsko

Portugalský parlament má špecifický vnútorný predpis nazvaný **Orientačné kritériá pre dary a pohostinnosť prijaté poslancami**. Tieto kritériá boli vypracované parlamentným výborom pre transparentnosť v súlade s Etickým kódexom poslancov (schváleným v roku 2019) a **zákonom č. 52/2019** o režime upravujúcom výkon funkcií politických funkcionárov.

Dary prijaté v súvislosti s výkonom funkcie, ktorých odhadovaná hodnota presahuje **150 EUR**, sa musia do **30 dní** odovzdať generálnemu sekretariátu parlamentu. Ide o povinnosť

³ Napríklad podľa článku 22 uznesenia Sejmu Poľskej republiky z 30. júla 1992, Rokovacieho poriadku Sejmu, môže Výbor pre pravidlá a poslanecké záležitosti za porušenie týchto povinností napomenúť alebo aj pokarhať poslanca. Poslanec môže byť aj trestne zodpovedný podľa Trestného zákona (verejný činiteľ, ktorý prekročením svojej právomoci alebo neplnením svojich povinností koná na úkor verejného alebo súkromného záujmu, sa trestá odňatím slobody až na tri roky, prípadne jeden až desať rokov, ak je konanie zamerané na získanie majetkového alebo osobného prospechu). Tento výklad podporuje aj nedávne stanovisko, ktoré vypracoval Úrad pre výskum Kancelárie Sejmu (hoci doposiaľ existujú problémy s výkladom daného ustanovenia).

vyplývajúcu zo zákona č. 52/2019. Ak poslanec dostane počas jedného roka viacero darov od tej istej organizácie, ktoré spolu presiahnu 150 EUR, musí nahlásiť a odovzdať všetky dary prijaté po dosiahnutí tejto sumy. Generálny sekretariát vedie a aktualizuje verejný **register** všetkých prijatých darov, ktorý je dostupný v osobitnej sekcii na webovej stránke parlamentu. Obsahuje identifikáciu poslanca, darcu, dátum prijatia daru a informáciu o jeho konečnom určení.

Po odovzdaní daru generálny sekretariát posúdi podľa orientačných kritérií jeho hodnotu a význam, a rozhodne o jednom z nasledujúcich postupov:

- ak má dar kultúrny, historický alebo významný dedičný charakter (vtedy putuje do múzea, archívu alebo knižnice parlamentu), začlení sa do majetku parlamentu;
- dar sa vráti poslancovi, ide o dary symbolickej/pamätnej povahy bez veľkej úžitkovej hodnoty, publikácie alebo darčeky, ktorých hodnota je nakoniec nižšia ako 150 EUR;
- pošle ho neziskovým organizáciám alebo iným verejným orgánom, ak tento dar nemôže poslanec prijať.

Dodržiavanie týchto pravidiel monitoruje **Parlamentný výbor pre transparentnosť a štatút poslancov**. Tento výbor má právomoc z vlastnej iniciatívy alebo na podnet predsedu parlamentu vyšetrovať akékoľvek skutočnosti, ktoré by mohli znamenať porušenie etických pravidiel.

4.19 Rakúsko

Žiadna z komôr nemá špecifické pravidlá, v Rakúsku sa uplatňujú len všeobecné predpisy o prevencii korupcie pre všetkých funkcionárov (vrátane členov parlamentu), najmä **Trestný zákon**. Parlamentná administratíva ponúka poslancom poradenstvo, ktoré sa neobmedzuje len na právne záležitosti, ale zahŕňa aj otázky, ako je hrozba poškodenia reputácie v dôsledku prijatia akýchkoľvek výhod.

Register neexistuje. Výhody prijaté poslancami sa stávajú ich majetkom. Je zodpovednosťou a rozhodnutím orgánov činných v trestnom konaní overiť, či prijatie výhody nie je v rozpore s trestným právom, ak podozrenie z takéhoto konania existuje. Neexistujú žiadne špeciálne kontrolné mechanizmy ani presný limit hodnoty daru, kedy je ešte akceptovateľný. V každom prípade by hodnota mala byť nižšia ako 100 EUR, aby sa predišlo trestnej zodpovednosti. Za určitých okolností môžu za parlament prijať výhody iba predsedovia Národnej rady alebo Spolkovej rady, napr. čestné dary.

4.20 Rumunsko

Rumunsko prijalo dva predpisy, ktoré upravujú prijímanie výhod verejnými funkcionármi:

- **zákon č. 251/2004 o niektorých opatreniach vzťahujúcich sa na predmety získané zdarma pri protokolárnych príležitostiach pri výkone mandátu alebo funkcie,**
- **zákon č. 176/2010 o integrite pri výkone verejnej funkcie.**

V prípade oboch komôr parlamentu navyše existuje rozhodnutie č. 77/2017 týkajúce sa **etického kódexu poslancov a senátorov**.

Na konci každého roka sú štátne orgány povinné zverejniť zoznam takto prijatých výhod na oficiálnej stránke zbierky zákonov (časť III).

Povinnosť deklarovat' sa nevzťahuje na medaily, vyznamenania, odznaky, šatky a obdobné predmety. Platí to aj pri kancelárskych potrebách, ktorých hodnota nepresahuje 50 EUR.

V Snemovni navyše pôsobí **Komisia pre hodnotenie a inventarizáciu darov**:

- ak je hodnota daru určená Komisiou nižšia ako **200 EUR**, poslanec si ho môže ponechať,
- ak hodnota presiahne 200 EUR, poslanec si môže dar ponechať iba v prípade, že zaplatí rozdiel v cene.

Dary prijaté v mene parlamentu alebo adresované inštitúcii sú evidované a môžu byť vystavené v Múzeu Paláca parlamentu alebo v iných priestoroch snemovne. Ak si poslanec dar neponechá, dar sa stáva majetkom inštitúcie, môže byť odovzdaný inej verejnej inštitúcii alebo predaný na verejnej aukcii. Všetky dary súvisiace s pohostinnosťou a cestovaním musia byť zahrnuté v ročnom majetkovom priznaní, ak predstavujú potenciálny konflikt záujmov.

Národná agentúra pre integritu dohliada na dodržiavanie pravidiel a v prípade ich porušenia alebo prijatia nevhodných darov môže iniciovať disciplinárne konanie. Zákon č. 96/2006 totiž výslovne zakazuje poslancom a senátorom prijímať finančné alebo iné záväzky voči tretím osobám, ktoré majú za cieľ ovplyvniť ich mandát.

4.21 Slovinsko

Problematika darov je v Slovinsku upravená v dvoch hlavných dokumentoch:

- **zákon o integrite a prevencii korupcie,**
- **pravidlá o obmedzeniach a povinnostiach úradníkov v súvislosti s prijímaním darov.**

V prípade podozrenia na trestnú činnosť sa aplikuje **Trestný zákon**.

Úradná osoba nesmie prijímať dary ani iné výhody (ďalej len „dary“) v súvislosti s plnením povinností svojej funkcie alebo verejnej služby alebo v súvislosti so svojou funkciou. Zákaz prijímania darov v súvislosti s plnením povinností svojej funkcie alebo verejnej služby alebo v súvislosti s funkciou sa vzťahuje aj na rodinných príslušníkov úradnej osoby. Úradná osoba alebo jej rodinný príslušník môže v mene orgánu, pre ktorý úradná osoba pracuje, prijať slávnostný dar, ktorý bez ohľadu na jeho hodnotu prechádza do majetku jej zamestnávateľa. Slávnostné dary sú dary darované zahraničnými alebo slovinskými právnickými alebo fyzickými osobami na oficiálnych podujatiach. Bez ohľadu na uvedené môže úradná osoba prijať dar, ktorý sa tradične alebo bežne daruje na určitých podujatiach (kultúrne podujatia, obrady, podujatia pri príležitosti ukončenia vzdelávacích alebo školiacich programov, sviatky, atď.) alebo pri vykonávaní diplomatických aktivít, ktorého hodnota nepresahuje 100 EUR, bez ohľadu na druh daru a počet osôb, ktoré dar darujú.

Slovinský systém rozlišuje dary podľa ich hodnoty a účelu:

- **Dary do 50 EUR:** Považujú sa za dary „zanedbateľnej hodnoty“. Poslanci ich môžu prijať a **nemusia ich nahlásiť**.
- **Dary od 50 EUR do 100 EUR:** Ide o „príležitostné dary“ (tradične dávané pri kultúrnych podujatiach, sviatkoch alebo diplomatických aktivitách). Tieto sa môžu prijať, ale **musia byť nahlásené** do registra.
- **Dary nad 100 EUR:** Takéto dary sa v zásade **nesmú prijať** a poslanec je povinný ich odmietnuť.

Protokolárne dary od zahraničných alebo domácich osôb pri oficiálnych udalostiach **bez ohľadu na ich hodnotu** sa **stávajú majetkom parlamentu**, nie poslanca.

Bez ohľadu na hodnotu je prísne **zakázané** prijímať hotovosť, cenné papiere, darčekové poukážky alebo drahé kovy. Tiež je zakázané prijať dary, ktoré by mohli obdarovaného ovplyvňovať pri výkone jeho funkcie.

Ak poslanec dostane dar, ktorý presahuje hodnotu 50 EUR (alebo ide o protokolárny dar) najneskôr **do 8 dní** od prijatia daru musí vyplniť registračný formulár. Formulár obsahuje meno darcu, opis daru, jeho odhadovanú hodnotu (trhovú cenu), dátum prijatia a informáciu, či sa dar stal majetkom poslanca alebo parlamentu. Ak je dar neprípustný (napr. nad 100 EUR alebo hotovosť), poslanec musí darcu informovať o zákaze a dar odmietnuť. Ak darca na dare trvá, poslanec ho musí odovzdať svojmu zamestnávateľovi (parlamentu).

Systém evidencie je síce decentralizovaný na úrovni inštitúcií, ale je centrálné monitorovaný. Každý subjekt verejného sektora (vrátane Národného zhromaždenia) vedie svoj vlastný zoznam darov. Vedúci inštitúcie určí **zodpovednú osobu**, ktorá register spravuje a uchováva dary patriace inštitúcii. Inštitúcie sú povinné každoročne do 31. marca zaslať zoznam darov za predchádzajúci rok **Komisii pre prevenciu korupcie** prostredníctvom elektronického formulára. Komisia vedie záznamy, dohliada na dodržiavanie pravidiel a môže z vlastnej iniciatívy začať konanie pri podozrení na porušenie zákona.

4.22 Španielsko

V Španielsku sú etické pravidlá pre členov oboch komôr parlamentu (Kongres a Senát) zjednotené a zameriavajú sa na prísnu transparentnosť a integritu. Hlavným dokumentom je **Etický kódex (Kódex správania) poslancov a senátorov**. Tento kódex dopĺňajú:

- vnútorné nariadenia predsedníctva oboch komôr parlamentu,
- zákon o transparentnosti a prístupe k verejným informáciám.

Poslanci a senátori nesmú prijímať žiadne dary, výhody ani služby, ktoré by mohli byť primerane vnímané ako nástroj na ovplyvnenie ich nezávislosti pri výkone mandátu. Za

prípustné sa považujú iba dary v rámci diplomatického protokolu alebo bežnej zdvorilosti. Finančný limit pre takéto dary je stanovený na **150 EUR**. Ak dar presahuje trhovú hodnotu 150 EUR alebo ak nejde o protokolárny dar, poslanec ho musí odmietnuť alebo vrátiť. Ak je dar nad 150 EUR prijatý v rámci oficiálneho štátneho protokolu (kde by odmietnutie mohlo byť urážlivé), dar sa stáva majetkom štátu (resp. príslušnej komory parlamentu).

Členovia parlamentu sú povinní nahlásiť prijaté dary a výhody príslušnému orgánu komory. **Register** darov vedie a administruje **predsedníctvo** Kongresu a Senátu v spolupráci s Úradom pre konflikt záujmov. Registre sú **verejne prístupné** na webových stránkach oboch komôr parlamentu. Zverejňuje sa popis daru, dôvod darovania, meno darcu (ak je známe) a obdarovaného, dátum prijatia.

Na dodržiavanie Kódexu správania dohliada **Etická komisia**, ktorá môže v prípade pochybností iniciovať šetrenie.

4.23 Švédsko

Švédsky systém prijímania darov je založený na **zákone o registrácii a naložení s darmi prijatými poslancami (2016:1117) a Etickom kódexe poslancov**. Reguláciu dopĺňa aj **Trestný zákon** upravujúci zodpovednosť za prijímanie a poskytovanie úplatkov.

Švédsko využíva limit stanovený daňovým úradom na definovanie „významnej hodnoty“: Ak hodnota daru (vrátane DPH) presiahne **limit 550 SEK (cca 50 EUR)**, dar pripadá parlamentu. Dary pod 550 SEK majú zanedbateľnú hodnotu a poslanec si ich môže ponechať. Poslanec môže dar nad 550 SEK užívať počas svojho mandátu (v kancelárii, na ubytovni alebo doma), ale pri odchode z parlamentu ho musí vrátiť.

Prijatie daru, ktorý dostal poslanec primárne z titulu svojej funkcie, musí byť písomne nahlásené do **dvoch týždňov**. Správa sa podáva **Oddeleniu vnútorných služieb**. Nahlasujú sa všetky dary okrem tých, ktoré majú nulovú alebo úplne zanedbateľnú ekonomickú hodnotu (napr. perá, suveníry nízkej hodnoty). Register vedie a spravuje Oddelenie vnútorných služieb parlamentu, ale **register darov nezverejňuje**.

Samotný Etický kódex neobsahuje žiadne priame sankcie. Zodpovednosť za jeho dodržiavanie nesú lídri poslaneckých klubov. Ak porušenie pravidiel dosiahne úroveň trestného činu (napr. korupcia), postupuje sa podľa Trestného zákona. Úmyselné neodovzdanie daru, ktorý patrí parlamentu, môže byť kvalifikované ako sprenevera.

5. Zhrnutie spoločných ukazovateľov

Časť štátov sa spolieha na **všeobecné zákony** (antikorupčné, o strete záujmov), iné na **etické kódexy**.

Obvykle je stanovená hraničná hodnota, od ktorej je dar zakázaný alebo musí byť **povinne registrovaný** (najčastejšie 150 EUR). Možnosť **ponechať si** dar tiež môže závisieť od hodnoty daru, pri vyšších hodnotách alebo pri daroch určených pre kolektívny orgán (výbor, komisia, parlament), dar zostáva parlamentu (buď sa stane súčasťou zbierky alebo sa predá).

Je celkom bežné, že sú zriadené **verejné registre**, ktoré spravuje buď nezávislý úradník, prípadne nejaký výbor alebo samotná parlamentná kancelária.

Štáty možno rozdeliť do niekoľkých kategórií:

1. Štáty s prísnou úpravou a nízkymi finančnými limitmi

- Slovinsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Rumunsko
- Regulácia: zákony o integrite alebo prevencii korupcie
- Limit: Chorvátsko (66 EUR), Slovinsko (100 EUR pre prijatie, 50 EUR pre zápis), Poľsko (cca 90 EUR), dary nad limit sa odovzdávajú štátu
- Externý dohľad: protikorupčné komisie

2. Štáty s dôrazom na osobitnú úpravu parlamentu

- Francúzsko, Španielsko, Portugalsko, Cyprus, Luxembursko
- Regulácia: najmä etické kódexy
- Limit: cca 150 EUR, dary nad limit sa niekedy dražia na charitu alebo zostávajú v reprezentatívnych priestoroch parlamentu
- Nezávislý dohľad: inštitút etického komisára

3. Štáty s dôverou v čestné vykonávanie funkcie

- Dánsko, Fínsko, Švédsko, Estónsko, Holandsko
- Regulácia: najmä etické kódexy a interné usmernenia
- Limit: rôzne, nízke 50 EUR aj vysoké 400 EUR
- Dohľad: verejnosti a vzájomne poslanci, porušenia sa riešia skôr politickým tlakom alebo zverejnením mena, než pokutami

6. Zdroje

ECPRD požiadavka č. 5910 Dary a pohostinnosť pre členov parlamentu. Dostupné v internej databáze po prihlásení:

<https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/962248>

Federálna deontologická komisia (Belgicko): Odporúčania. Dostupné na:

<https://www.fed-deontologie.be/wp-content/uploads/2021/09/Advies-2021-3.pdf>

NIEUWSBLAD.de: Voorstel deontologische commissie: "Geen geschenken in cash meer voor parlementsleden". Dostupné na: <https://www.nieuwsblad.be/binnenland/voorstel-deontologische-commissie-geen-geschenken-in-cash-meer-voor-parlementsleden/56840188.html>

Mandátový a imunitní výbor (Česko): Pravidla doporučená MIV pro etické chování poslance. Dostupné na: <https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=3712&z=18688>

Riigikogu: Good Practice of Members of the Riigikogu. Dostupné na:

<https://www.riigikogu.ee/en/parliament-of-estonia/committees/anti-corruption-select-committee/good-practice/>

Riigikogu: Good Practice of Members of the Riigikogu with case examples. Dostupné na:

https://www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2015/04/hea_tava_kaasused_EN.pdf

Senát (Francúzsko): L'indemnité parlementaire. Dostupné na:

<https://www.senat.fr/connaitre-le-senat/role-et-fonctionnement/lindemnite-parlementaire.html>

Národné zhromaždenie (Francúzsko): La situation matérielle du député. Dostupné na:

<https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/synthese/deputes-groupes-parlementaires/la-situation-materielle-du-depute>

Register Národného zhromaždenia (Francúzsko): Dons, avantages ou invitations à des événements sportifs ou culturels. Dostupné na: <https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/donsetvoyages/dons>

Register holandskej snemovne: Openbare registers (nevenfuncties, geschenken, reizen). Dostupné na:

https://www.tweedekamer.nl/kamerleden_en_commissies/openbare_registers

Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia.